

NOTE DE CURS

ANATOMIE TOPOGRAFICĂ ȘI SECȚIONALĂ

Conf.univ.dr Gabriela Sechel

**EDITURA
UNIVERSITĂȚII
TRANSILVAȚIA
DIN BRAȘOV**

2023

CUPRINS

1. Noțiuni generale de anatomie topografică – secțională, Noțiuni de osteologie – reperi osoase.....	6
1.1.Organizarea corpului omenesc.....	6
1.2.Planuri.....	6
1.3. Noțiuni de osteologie – reperi osoase.....	8
1.4. Regiunile, cavitățile corpului.....	20
2. Regiunile topografice ale etajului neural al capului.....	33
2.1. Regiuni parietale.....	35
2.1.a.Regionea fronto-parieto-occipitală	35
2.1.b.Regionea temporală	39
2.1.c. Regionea bazei craniului	41
2.2. Conținutul cavității neurocraniului.....	43
2.2.a.Meningele	43
2.2.b.Encefalul.....	46
2.2.c. Sistemul ventricular.....	51
2.2.d.Cerebelul.....	52
2.2.e.Trunchiul cerebral.....	53
2.2.f. Hipofiza sau glanda pituitară.....	56
2.2.g.Topografia cranio-encefalică.....	58
3. Regiunile topografice ale etajului facial al capului. Aspectul imagistic al viscerocraniului.....	61
3.1.Regioanele superficiale ale feței.....	61
3.1.1.Regionea nazală.....	61
3.1.2.Regionea labială	64
3.1.3.Regionea mentonieră	66
3.1.4.Regionea palpebrală.....	67
3.1.5.Regionea geniană.....	70
3.1.6.Regionea maseterină.....	72
3.2.Regioanele profunde ale feței.....	77
3.2.1.Regionea infratemporală.....	77
3.2.2.Fosa pterigopalatină.....	80
3.2.3.Regionea orbital.....	81
3.2.4.Regionea cavității nazale.....	85
3.2.5.Sinusurile paranazale – secțiuni axiale, coronale CT.....	89
3.2.6.Regionea cavității bucale.....	90
3.2.7.Regionea vestibulului faringian.....	98

3.2.8.Regioanea faringiană.....	100
4. Regiunile topografice ale gâtului.....	105
4.1.Regioanele topografice somatice ale gâtului.....	105
4.1.1.Regioanea anterioară a gâtului.....	106
4.1.1.a. Regioanea infrahioidiană	106
4.1.1.b. Regioanea suprahioidiană	111
4.1.2.Regioanea sternocleidomastoidiană.....	115
4.1.3.Regioanea laterală a gâtului.....	121
4.1.4.Regioanea prevertebrală.....	126
4.2.Regioanele topografice viscerale ale gâtului.....	128
4.2.1.Regioanea laringiană	128
4.2.2.Regioanea tiroidiană, paratiroidede.....	135
4.2.3. Traheea cervicală	139
4.2.4.Esofagul cervical.....	142
5. Regioanele topografice parietale ale toracelui (sternală, mamară, costală, diafragmatică).....	145
5.1.Cavitatea toracică.....	146
5.2. Regioanea sternală.....	147
5.3.Regioanea costală.....	149
5.4.Regioanea mamară.....	155
5.5.Regioanea diafragmatică.....	160
6. Regioanele topografice viscerale ale toracelui (regioanele pleuro-pulmonare,inima).....	163
6.1.Plămânu.....	163
6.2.Pleurele și topografia toraco-pleurală.....	174
6.3.Cordul.....	178
6.4.Topografia cardio-pericardio-toracica.....	183
7. Mediastin împărțire. Descriere elemente ale mediastinului (superior, inferior: anterior, mijlociu , posterior). Comunicările mediastinului. Secțiuni axiale, coronale și sagitale prin cavitatea toracică.....	187
7. 1. Anatomia topografică a mediastinului - limite, clasificare, conținut	187
7.2. Mediastinul superior.....	192
7.3.Mediastinul inferior	193
7.3.a.Mediastinul anterior.....	193
7.3.b.Mediastinul mijlociu.....	194
7.3.c.Mediastinul posterior.....	195
7.4.Comunicările mediastinului.....	196
8. Desfasurarea peritoneului. Cavitatea abdominală și conținutul său. Regioanele topografice parietale abdominale. Conținutul cavității abdomenului - viscere. Secțiuni axiale, coronale și sagitale prin cavitatea abdominală.....	198
8.1. Desfășurarea peritoneului.....	198

8.2. Cavitatea abdominală și conținutul său. Cavitatea peritoneală abdominală. Delimitarea și conținutul etajului supramezocolic și etajului inframezocolic.....	203
8.2.a. Cavitatea peritoneală mare.....	203
8.2.b. Cavitatea peritoneală mică - bursa omentală.....	204
8.3. Regiuni parietale abdomen.....	208
8.3.a. Regiunea sterno-costo-pubiană.....	208
8.3.b. Regiunea ombilicală.....	213
8.3.c. Regiunea costo-iliacă.....	214
8.3.d. Regiunea inghinală.....	218
8.3.e. Regiunea lombo-iliacă.....	223
8.4. Conținutul cavității abdomenului - viscerale.....	225
8.4.a. Ficatul.....	225
8.4.b. Căile biliare extrahepatice.....	232
8.4.c. Stomacul și esofagul abdominal.....	236
8.4.d. Splina.....	243
8.4.e. Duodenul.....	246
8.4.f. Pancreasul.....	251
8.4.g. Jejun-ileonul.....	255
8.4.j. Cecul. Apendicele vermiform.....	257
8.4.k. Colonul.....	260
9. Spațiul retroperitoneal, organe retroperitoneale primare, secundare, vasele mari și nervii retroperitoneului. Secțiuni axiale, coronale și sagitale la nivelul spațiului retroperitoneal.....	266
9.1. Compartimentele spațiului retroperitoneal.....	267
9.2. Comunicările spațiului retroperitoneal.....	274
9.3. Organe retroperitoneale primare, secundare.....	278
9.3.1. Glandele suprarenale.....	278
9.3.2. Rinichii.....	280
9.3.3. Ureterele.....	287
9.4. Vasele mari și nervii retroperitoneului.....	290
9.4.1. Aorta abdominală.....	291
9.4.2. Vena cavă inferioară.....	294
9.4.3. Plexul celiac (solar).....	301
10. Anatomia topografică – sectională a pelvisului.....	303
10.1. Regiunile parietale ale pelvisului.....	303
10.1.a. Regiunea pubiană.....	303
10.1.b. Regiunea sacrococcigiană.....	304
10.2. Cavitatea pelvină și conținutul său.....	306
10.2.a. Bazinul osos.....	306
10.2.b. Mușchii ridicători anali.....	307
10.3. Spațiul pelvisubperitoneal.....	309
10.4. Regiunile viscerale pelvine la barbat și femeie.....	314
10.4.a. Rectul.....	314

10.4.b. Vezica urinară.....	321
10.4.c. Uretra masculine.....	325
10.4.d. Uretra feminine.....	327
10.4.e. Ductele deferente.....	328
10.4.f. Veziculele seminale.....	329
10.4.g. Prostata.....	330
10.4.h. Ovarele.....	334
10.4.i. Trompa uterine.....	336
10.4.j. Uterul.....	339
10.4.k. Vagina.....	344
10.5. Regiunea perineală și anexele sale la barbat si la femeie.....	347
10.5.a. Regiunea anală	349
10.5.b. Regiunea urogenitală la bărbat.....	355
10.5.c. Anexele perineului.....	359
10.5.c.1. Regiunea scrotală.....	359
10.5.c.2. Testiculul.....	360
10.5.c.3. Epididimul.....	362
10.5.c.4. Ductul deferent.....	362
10.5.c.5. Regiunea peniană.....	364
10.5.d. Regiunea urogenitală la femeie.....	368
10.5.d.1. Formațiunile labiale	370
10.5.d.2. Vestibulul vaginei	370
10.5.d.3. Bulbii vestibulului.....	372
10.5.d.4. Uretra feminină.....	374
10.6. Secțiuni axiale, coronale și sagitale prin cavitatea pelvină.....	374
11. Regiunile topografice ale membrului superior. imagistica secțională a membrului superior.....	378
11.1. Regiunea deltoidiană.....	378
11.2. Regiunea scapulară.....	381
11.3. Regiunea axilară.....	384
11.4. Brațul.....	395
11.4.a. Regiunea brahială anterioară.....	396
11.4.b. Regiunea brahială posterioară.....	399
11.5. Regiunea cubitală	402
11.5.a. Regiunea cubitală anterioară.....	402
11.5.b. Cotul regiunea cubitală posterioară.....	406
11.6. Antebrațul.....	411
11.6.a. Regiunea antebrahială anterioară (inclusiv cea laterală).....	411
11.6.b. Regiunea antebrahială posterioară.....	415
11.7. Gâtul mâinii.....	422
11.7.a. Gâtul mâinii - regiunea anterioară.....	422
11.7.b. Gâtul mâinii - regiunea posterioară	424
11.8. Mâna.....	425

11.8.a.Regionea palmară.....	425
11.8.b.Regionea dorsală a mâinii.....	431
12. Regiunile topografice ale membrului inferior. imagistica secționată a membrului inferior.....	436
12.1.Regionea gluteală.....	436
12.2.Coapsa.....	441
12.2.a.Regionea anterioară a coapsei.....	442
12.2.b.Regionea medială a coapsei.....	451
12.2.c.Regionea posterioară a coapsei.....	452
12.3.Genunchiul.....	458
12.3.a.Regionea anterioară patelară.....	458
12.3.b.Regionea posterioară a genunchiului.....	459
12.4. Gamba.....	465
12.4.a.Regione anterioară gambă.....	465
12.4.b.Regionea laterală a gambei.....	469
12.4.c.Regionea posterioară a gambei.....	470
12.5.Gâtul piciorului.....	476
12.5.a.Regionea anterioară a gâtului piciorului.....	476
12.5.b.Regionea posterioară a gâtului piciorului.....	479
12.6.Piciorul	482
12.6.a.Regionea dorsală a piciorului.....	483
12.6.b.Regionea plantară.....	485
13. Bibliografie.....	492

1. Noțiuni generale de anatomie topografică – secțională, Noțiuni de osteologie – repere osoase

1.1. Organizarea corpului omenesc

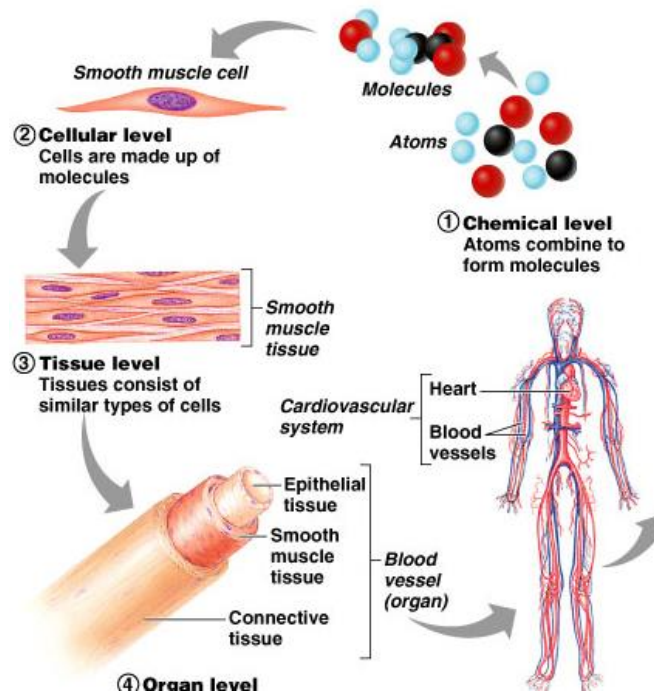

Fig.1 Organizare corp omenesc

- Atomi
- Molecule și Macromolecule (ex. proteine)
- Celule
- Țesuturi
- Sisteme și organe
- Organism

1.2. Planuri

- Frontal
- Transversal
- Sagital - în special medio-sagital
- Oblic - orice diagonală

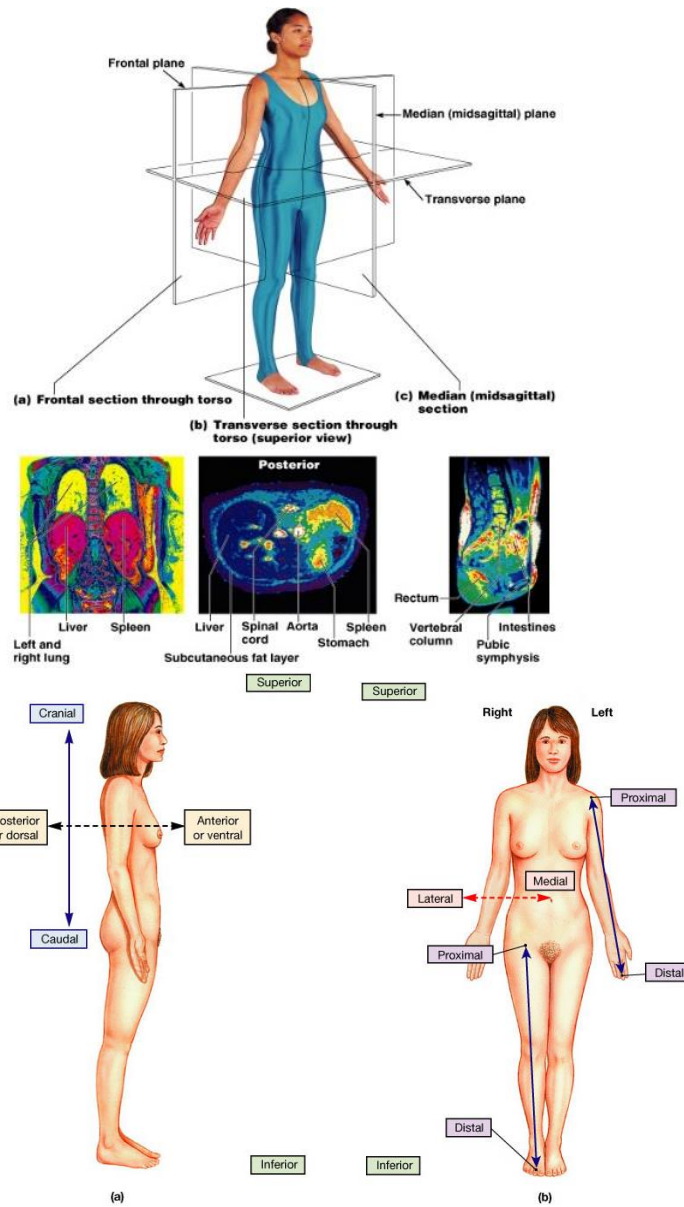

Fig. 2 Orientări anatomice- planuri

Cranial-superior

Caudal – inferior

Anterior-ventral

Posterior-dorsal

Lateral dreapta – lateral stânga; medial – median

Proximal-distal

rotație internă/medială – rotație externă/laterală; pronație-supinație

1.3. Noțiuni de osteologie – repere osoase

1.3.1.COLOANA VERTEBRALĂ

Coloana vertebrală este formată prin suprapunerea a 33-34 vertebre ce sunt situate în porțiunea posterioară a gâtului (7 vertebre), toracelui (12 vertebre), regiunii lombare (5 vertebre) și a pelvisului (5 vertebre sacrate și 4-5 coccigiene).

- O vertebră este formată, în general, de:
1. Corpul vertebrei;
  2. Arcul vertebral;
  3. Pediculul vertebral;
  4. Gaura vertebrală;

A. VERTEBRELE CERVICALE specifice, a căror caracter este diferit față de vertebra tip, și anume:

- **ATLASUL** (C₁), nu prezintă corp vertebral și este formată din două mase laterale unite prin două arcuri unii anterior și altul posterior
- **AXISUL** (C₂) prezintă pe fața superioară a corpului vertebrei a unei proeminențe verticale numită dintele axisului.
- **A ȘASEA VERTEBRĂ CERVICALĂ (C₆)** prezintă la nivelul procesului transversar un tubercul anterior proeminent numit tuberculul caroticum, ce se poate palpa.
- **VERTEBRA PROEMINENTĂ(C₇)**, procesul spinos este proeminent și poate fi palpat.

B. VERTEBRELE TORACALE prezintă la nivelul corpului vertebrei două fețișoare articulare superioare și inferioare pe fiecare parte (T₂-T₉). Fețișoara superioară a unei vertebre împreună cu fețișoara inferioară a unei vertebre superioare delimitează un unghi diedru în care pătrunde capul coastei. La nivelul vârfului procesului transversar se află o fețișoară articulară pentru tuberculul coastei. Corpul vertebrei este cilindric, având diametrul transvers egal cu cel anteroposterior. Procesul spinos este lung și înclinat în jos. Orificiul vertebral este rotund.

Vertebrele ce prezintă aspecte particulare sunt :

- **T₁** – prezintă pe corp o fațetă pentru coasta I și o hemifațetă pentru coasta a-II-a .
- **T₁₀** – prezintă o hemifațetă pentru coasta X.
- **Vertebrele T₁₁ și T₁₂** – au fațetele pentru coastele a-XI-a și a-XII-a.

C. VERTEBRELE LOMBARE au dimensiuni mai mari. În locul proceselor transversare se găsesc procesele costiforme, fostele coaste lombare. Adevăratele procese transversare sunt mici situate pe fața posterioară a proceselor costiforme și poartă denumirea de procese accesorii. Corpul vertebrelor lombare este cel mai voluminos, cu diametrul transvers dublu față de cel anteroposterior. Procesul spinos este dreptunghiular. Gaura vertebrală este triunghiulară cu baza spre corp. Printre vertebrele specifice lombare amintim :

- **Vertebra L₁** – seamănă cu vertebrele toracale.

➤ **Vertebra L5** – se poate suda de sacru.

D. SACRUL se găsește în continuarea coloanei lombare și este un os median, nepereche. Formează împreună cu ultima vertebră lombară un unghi numit promontoriu, important în pelvimetria internă.

1. Orientare

- anterior fața concavă;
- superior baza osului;

2. Descriere

- **Fața pelvină** sudarea corpurilor vertebrale - patru linii transversale, gauri sacrale ventrale - trec ramurile ventrale ale nervilor spinali.
- **Fața dorsală**
  - creasta sacrală mediană (proceselor spinoase)
  - lateral creastă sacrală intermediară (proceselor articulare)
  - gaurile sacrale dorsale - trec ramurile dorsale ale nervilor spinali
  - creaste sacrate laterale (processe transversale)
- **Fețele laterale**
  - față auriculară pentru articulația cu osul iliac
  - suprafață rugoasă numită tuberozitatea sacrală.
- **Baza prezintă :**
  - Fața superioară a corpul vertebrei sacrale S₁;
  - Orificiul superior al canalului sacral;
  - Aripioarele sacrului;
  - Două procese articulare pentru articulația cu procesele articulare inferioare ale vertebrei a 5-a lombară;
- **Vârful** - fețișoară eliptică ce se articulează cu coccisul.

Sub creasta sacrală mediană se află hiatusul sacral delimitat de coarnele sacrale.

E. COCCIGELE se află în continuarea sacrului.

1.3.2.TORACELE OSOS

Format din: stern, coloana vertebrală, coaste.

Toracele osos are forma unui trunchi de con, cu baza în jos, la acest nivel - diafragma.

STERNUL

- manubriu
- corp
- apendice xifoid (cartilagos până în jurul vârstei de 40 de ani).

La locul de întâlnire al manubriului cu corpul sternului se află unghiul sternal Louis, în dreptul căruia se află cartilajul coastei a-II-a (reper în palpare).

Marginea superioară a manubriului - scobitura jugulară (limita dintre gât și torace). Pe laturi scobitură claviculară – pentru clavicula. Inferior și lateral, pe marginile laterale ale manubriului sternal - incizura pentru cartilajul coastei I.